

Spela på Galopp!

BLI RIK PÅ
ATT KUNNA MER
ÄN ANDRA

– DEL 2

Åldersvikter...
utveckling...
tränarstall...
och födelsedag
viktiga faktorer när du spelar på galopp.

TEXT GEIR STABELL/WWW.GLOBEFORM.COM FOTO JON FRANKLIN

Inom travet har man tillägg i meter. Hästar med mest pengar på kontot startar 20 eller 40 meter bakom de andra i loppet. Svårt att förstå? Absolut inte. Inom galoppen har man ett handicap-system, som betyder att de bästa hästarna bär högst vikt och de sämsta i fältet bär lägst vikt. Så att alla ska ha samma chans att vinna. Svårt att förstå? Egentligen inte. Men, galoppsporten har också en annan viktig faktor, nämligen den så kallade åldersviktstabellen. En tabell som berättar hur många kilo lägre vikt 3-åringar ska ha när de tävlar mot äldre hästar. Svårt att förstå? Ja, faktiskt, lite komplicerat. Men för den lirare som förstår hur den fungerar, och använder den rätt i sin analys, är den ett mycket intressant verktyg. Åldersviktstabellen visar hur många längder (läs "kilo" – se GaloppMagasinet 2/2007)

bakom äldre hästar 3-åringarna är i sin utveckling. Månad för månad hela säsongen. Tabellen visar också olika kilo-skillnader över olika distanser. För att förklara detta vill jag först nämna systemet med lättnad för ston i lopp mot hingstar och valacker. Ston är i allmänhet lättare och inte lika starka som hingstarna. Därför får dom bära en lägre jockey-vikt för att kompensera detta, i Svenskt Derby går alla hingstar/valacker med 59 kg, medan ston bär på 57 kg (jockey + sadel = ridvikt). Det här förstår alla. Stona behöver lite hjälp för att konkurrera med hingstarna i samma lopp. På samma sätt yngre hästar få en viktlettning när de möter äldre hästar. Men fullblodshästar utvecklas naturligtvis inte bara en gång om året. Allt sker gradvis och under 3-års säsongen så närmar dom sig allt mer sina äldre och mer utvecklade konkurrenter, därför ändras också viktskill-

naderna månad för månad, för att alltid vara i harmoni med unghästarnas utveckling. Ju senare på året, desto mindre skillnad. Dessutom är kondition och uthållighet egenskaper som kommer mer ju äldre hästen blir. Därför är viktskillnaden också större på längre distanser än på korta. Grunden till systemet lades på 1860-talet av Amiral Rous som var handicaper i England. Och med undantag för små justeringar ser det likadant ut nu som då. Konstigt nog är dock åldersvikts-tabellerna inte likadana i hela Europa. Ett exempel är att Tyskland och Italien har väldigt olika tabeller. Den tyska tabellen gynnar unghästar mer än den italienska tabellen, vilket också verkar logiskt vid en första anblick. Man kan tycka att hästar i Tyskland borde ligga något senare än samma generation i Italien. Där våren kommer tidigare och där klimatet är mycket bättre för att träna galopphästar.

spelstrategier

Kan man tro... Men när jag tittade närmare på just detta upptäckte jag många resultat som visade att det inte alls fungerar så i praktiken.

Var eller när?

När det norsktränade stoet "Kill The Crab" vann Brandenburg Trophy (G3) över 1600 meter i Tyskland som 3-åring i juli 1995, slog hon landets bästa 4-åring Royal Abjar med hals. Enligt den tyska åldersviktstabellen bar Kill The Crab 5,5 kg mindre än den äldre Royal Abjar (minus ytterligare 2 kg stolättnad). Om loppet hade gått i England, Frankrike eller på Irland, skulle Kill The Crab endast gynnas av en åldersviktsfördel på 4,5 kilo. Skillnaden är ett kilo. Hur mycket är en marginal på en hals värd, uttryckt i vikt? I de flesta fall absolut inte mer än ett halvt kilo. Om loppet hade ridits på, till exempel Longchamp i Paris, skulle Royal Abjar ha vunnit – i teorin...

Exakt var man hittat bevis på att tyska hästar utvecklas senare än sydeuropeiska hästar är svårt att säga. 3-åringarna har

"den som läser på om galopp har en större chans att hitta vinnarna som de andra missar..."

ett bra program på hemmaplan och startar inte så ofta utomlands. Men tyska tränare har bra resultat med hästar som skickas till Frankrike och Italien. Även i 2-års lopp i Italien. Man kan nästan säga – särskilt i sådana lopp.

Tyske tränaren Pieter Schiergen vann Grand Criterium (G1) både 2004 och 2005. Königstiger vann före Idealist för tre år sedan. Båda uppfödda i Tyskland. Tolv

månader senare vann Lateral, före Italiens Dionisia, med Lord Of England (också tysk) på tredje plats. 2006 kom ingen tysk häst till Grand Criterium, men Schiergen var tillbaka med hemmauppfödda hingsten Pommellato 2007, och han blev fyra i mål, medan engelskmannen Scintillo vann.

Så, var hästen är född betyder kanske inte så mycket i alla fall. Det betyder nog mer när på året den är född. Tidigt födda hästar borde ha en fördel som 2- och 3-åringar.

"Borde" – helt enkelt därför det också betyder mycket vem som tränar hästen.

Man lär sig ganska snabbt vilka tränare som gillar att köra hårt med unghästar. Ta därför reda på hästarnas födelsedag. Räkna in datumet som en faktor när du spelar på 2-årslopp, och i lopp där 3-åringar möter äldre hästar. En 2-åring född i januari är procentuellt sett mycket äldre än en 2-åring som är född i maj, speciellt om de möts i lopp på sommaren.

Två 3-åringar i ett lopp mot äldre hästar har alltid samma viktsfördel. Även om den ena är fyra månader äldre än den andre.

ÅLDERSVIKTTABELL

DISTANS	ÅLDER	JANUARI		FEBRUARI		MARS		APRIL		MAJ	
1000	2-3										
	3-4	6,5	6,5	6,5	6,5	6	5,5	5	4,5	4	3,5
1200	2-3										
	3-4	7	7	7	7	6,5	6	5,5	5	4,5	4
1400	2-3										
	3-4	8,5	8,5	8	8	7,5	7	6,5	6	5,5	5
1600	2-3										
	3-4	9	9	8,5	8,5	8	7,5	7	6,5	6	5,5
1800	3-4	9,5	9,5	9	9	8,5	8	7,5	7	6,5	6
2000	3-4	10	10	9,5	9,5	9	8,5	8	7,5	7	6,5
2200	3-4	10,5	10,5	10	10	9,5	9	8,5	8	7,5	7
2400	3-4	11	11	10,5	10,5	10	9,5	9	8,5	8	7,5
2600	3-4	11,5	11,5	11	11	10,5	10	9,5	9	8,5	8
2800	3-4	11,5	11,5	11	11	10	10,5	9,5	9,5	9	8,5
3000	3-4	13	13	12	12	11	11	10	10	9	9
3200	3-4	13,5	13,5	12,5	12,5	11,5	11,5	10,5	10,5	9,5	9

Födelsedatum för alla galopphästar i Sverige hittar man på den officiella web-siten www.galoppssport.se. Gå till "Sök Sportinfo" och klicka på "Häst". Denna databas har fantastisk omfattande information, och den kostar inget att använda. Lär dig att hitta fram här, och du har en klar fördel framför andra spelare.

Om man ser på åldersvikts-tabellen i Sverige, så ser man att skillnaden mellan 3-åringar och äldre hästar, i ett lopp över 1600 meter i juli, är 3,5 kilo (3-åriga 55,5 kg, äldre 59 kg). Tänk tillbaka till Kill The Crabs lopp i Tyskland 1995. Hon gick ett lopp över samma distans, på samma tid av året, och gynnades av hela 5,5 kg åldersviktslätnad. Nu är inte detta världens bästa expempel, eftersom den tyska åldersvikts-tabellen ändrades något året efter att Kill The Crab vann på Hoppegarten (kanske just på grund av att hon vann...). 3-åringar gynnas nu inte lika mycket i Tyskland. Men, att det finns skillnader är i alla fall intressant. När en 3-årig häst kommer från England, Frankrike, Tyskland, eller Italien, till Sverige

Sök Sportinfo

-Häst

Tävlingsresultat
Överst på sidan finns hästens grunduppgifter. Fliken visar hästens totala statistik av starter samt en detaljlista över hästens starter.

Hästnamn: Ange hästens namn i fältet intill. Om du inte är säker på namnet kan du använda en asterisk (*) efter de bokstavskombinationer du känner till (minst 3 tecken).

* Utökad sökning +

ELLICAT SWE10003522

Född 2004-05-15	Kön sto	Färg fux	Ras engelskt fullblod	Uppfödarsstatus svensk	Formtal Max: 86 Aktuellt: 86
Far FUNAMBULE (USA)		Mor PLATONIQUE (GB)		Morfar DUNBEATH (USA)	
Ägarpseudonym Stall Amska			Ägarfärger GRÖN,vita hängslen;vita,gröna armb;g		
Uppfödare Amerikanska Teleprod. AB o van Doorn E			Tränare van Doorn Erna, Proffstränare, TÄBY		

Härstamning | **Tävlingsresultat**

Segevprocent: 86% | Platsprocent: 100% | Poäng: 390

Starter/Placeringar	Prissumma (bonus)	Årshkp.
Livs 7 6-1-0	1 250 041 kr (50 000)	
2007 3 2-1-0	748 720 kr	86
2006 4 4-0-0	501 321 kr (50 000)	80

- ▶ FÖRSTA SIDAN
- ▶ OM SVENSK GALOPP
- ▶ NYHETER & NOTISER
- ▶ PROPOSITIONER
- ▶ ANMÄLNINGAR
- ▶ SÖK SPORTINFO
 - Häst
 - Ryttare & Tränare
 - Tävlingsresultat
- ▶ KALENDARIUM
- ▶ INFO & REGLER
- ▶ BLANKETTER
- ▶ FRÅGA FORBUNDET
- ▶ SÖK PÅ SITEN
- ▶ OM SITEN
- ▶ LÄNKAR
- ▶ LOGGA IN

JUNI		JULI		AUGUSTI		SEPT		OKT		NOV		DEC	
3	2,5	2	2	10,5	9,5	9	8,5	8	8	7,5	7,5	7	7
				1,5	1	0,5	0,5	--	--	-	--	--	--
3,5	3	2,5	2,5	11	10	9	9	8,5	8,5	8	8	7,5	7,5
				2	1,5	1	1	0,5	0,5	--	--	--	--
4,5	4	3,5	3	13	12	11,5	10,5	10	9,5	9	9	8,5	8,5
				2,5	2	1,5	1,5	1	1	0,5	0,5	--	--
5	4,5	4	3,5	14,5	13,5	13	12	11,5	11	10,5	10,5	9,5	9
				3	2,5	2	2	1,5	1,5	1	1	0,5	0,5
5,5	5	4,5	4	3,5	3	2,5	2	1,5	1,5	1	1	0,5	0,5
6	5,5	5	4,5	4	3,5	3	2,5	2	2	1,5	1,5	1	1
6,5	6	5,5	5	4,5	4	3,5	3,5	3	2,5	2	2	1,5	1,5
7	6,5	6	5,5	5	4,5	4	3,5	3,5	3	2,5	2,5	2	2
7,5	7	6,5	6	5,5	5	4,5	4	3,5	3,5	3	2,5	2	2
8	7,5	7	6,5	6	5,5	5	4,5	4	3,5	2,5	3	2,5	3
8	8	7,5	7	6,5	6	5,5	5	4,5	4	3,5	3,5	3	2,5
9	8	8	7,5	7	6,5	6	5,5	5	4,5	4	3,5	3,5	3

Plugga, läs och räkna. Så kan du tjäna stora pengar på att spela på galopp.

för att starta i ett stort lopp, till exempel Stockholm Cup International (G3) på Täby, får denna häst en åldersviktslättnad som är utarbetad på grundval av resultat och statistik som man har haft i Sverige genom åren. Alla dessa resultat berör till 99% 3-åringar som tränats i Skandinavien. Dessa resultat involverar också numera allt fler skandinavisk-uppfödda 3-åringar.

Rättvist?

Så, är det rättvist att en engelskfödd 3-åring går med samma vikt som en svenskfödd 3-åring?

Den engelska hästen kanske

är född i januari och gjorde sin debut i mars månad medan den svenske som föddes i maj inte var klar för sin debut innan oktober månad under 2-års säsongen. I ett sådant fall är åldersviktsystemet inte rättvist. Men för det mesta är det ett bra och väl fungerande system. Att det är komplicerat kan tyckas irriterande för många som inte orkar ta reda på alla dessa faktorer. Men – å andra sidan – att systemet är lite komplicerat gynnar den som vill läsa på och ta reda på hur det hela ligger till. Den som analyserar hur vikterna är satta och hur de kan spela in i olika lopp har en jättefördel bland spelarna på banan.

Det är bland annat denna möjlighet till fördjupning som gör att galoppen på världsnivå antagligen har fler professionella spelare än någon annan vadslagningsform.

Jag har själv skapat min egen åldersvikts-tabell för internationella lopp. Eller rättare sagt – jag har två olika. Den ena är för de stora länderna i Europa, där min erfarenhet är att det finns liten eller ingen skillnad mellan 3-åringar från England, Tyskland, Frankrike, Italien. Om det finns skillnader i utvecklingen så är det inte på grund av vilka länder de tränas eller tävlar i. Det beror oftare på när de är födda eller kanske ännu viktigare – vem som tränar.

Tidigare i USA

En annan faktor är när hästen gjorde sin debut. Det är en faktor som leder tankarna till min andra tabell som jag använder för

mina Globeform siffror – Den som gäller för USA. Den största skillnaden mellan USA och Europa är att säsongen i USA är 12 månader lång. 3-åringar sätts igång mycket

därför man ska lägga tid på det. Den som gör sin hemläxa i denna del av analyserna har en bättre chans att hitta vinnare. Och handen på hjärtat – i Skandina-

vien finns det fler duktiga trav- än galoppspelare. Det gör att den som läser på om galopp har en större chans att hitta vinnarna som de andra missar... Glöm inte heller att det ska vara kul att spela. Och om man får träna sina hjärnceller så är blir det bara roligare. Vare sig man vinner, förlorar eller går jämnt ut.

Prix de l'Arc de Triomphe räknas som det stora generationsmötet. Här får 3-åringarna tävla mot äldre hästar i ett av världens största lopp.

tidigare på året, och de utvecklas snabbare än 3-åringarna i Europa. Detta måste man ta hänsyn till vid användning av åldersvikter.

Mental styrka

I detta sammanhang är det oerhört viktigt att ha en sak klart för sig: När vi talar om "hästens utveckling" är det inte bara den fysiska utvecklingen vi talar om – utan också den mentala styrkan. Den psykiska utvecklingen kan betyda väl så mycket för hästens prestation. Visserligen är det muskulatur och storlek, som spelar in när en häst ska galoppera med 60 kg, i stället för 55 kg. Men om hästen är mentalt svag hjälper det inte att vara stor och stark. Mental styrka får man endast genom att starta i lopp och lära sig vad det hela går ut på. Hästen får allt mer självförtroende och utvecklas på så sätt åt rätt håll.

Hästar som tränas i USA får i allmänhet sin erfarenhet tidigare än jämnåriga unghästar i Europa. Därför tror jag att 3-åriga hästar på andra sidan Atlanten kommer ikapp de äldre hästarna tidigare. En intressant tanke som kommer ur den här teorin är att hästar med amerikansk härstamning kanske, rent genetiskt, har en större chans att utvecklas tidigt.

Nu börjar det hela bli ganska teoretiskt, men läsaren kommer förhoppningsvis att förstå att det är ett intressant område att studera. Men är detta svårare än att värdera chansen för travhästar som har 20 meters tillägg vid start? Det kan det vara, men det är just

Sammanfattning:

Här är några bra råd för dig som vill använda åldersvikter i ditt analysarbete:

- Ta reda på födelsedatum på 2- och 3-åringar.
- Håll koll på vilka tränare som har bäst statistik med unghästar.
- Hitta orsaker till att en häst kan vara speciellt gynnad – eller missgynnad – av loppets åldersvikter. Några exempel kan vara att hästen är en import med mer erfarenhet, att den kommer från ett stall med liten (eller stor) erfarenhet av unghästar, eller att den har gjort fler starter än sina konkurrenter, och borde vara mentalt starkare.
- Notera dina egna observationer och tankar om åldersvikter efter varje tävlingsdag – och bli en bättre spelare!

GEIR STABELL är norrman men bor i England där han arbetar som galoppjournalist. Geir var under 12 år International handicapper för The Racing Post i London. Idag driver han bland annat siten www.globeform.com